

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

5/2018 Valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpano 210/54/2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 4.10.2017.

Työ- ja elinkeinoministeriö, 9.10.2017.

Ympäristöministeriö, 10.10.2017.

Valtiovarainministeriö, 10.10.2017.

4.10.2017

Valtiontalouden tarkastusvirasto
PL 1119
00101 HELSINKI

Viite 210/54/2016

Asia **OKM lausunto; Tarkastuskertomusluonnos Valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpano**

Opetus- ja kulttuuriministeriö lausuu Valtiontalouden tarkastusviraston pyynnöstä tarkastuskertomusluonnoksesta liittyen Valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpanoon. Lausunnossa otetaan huomioon, että lausuntopyynnön tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että kertomukseen ei liity asia- tai tulkintavirheitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 2.12.2016 vastannut (OKM/16/202/2016) Valtiontalouden tarkastusviraston selvityspyyntöön (210/54/2016) valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpanosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tutustunut kertomukseen, eikä havainnut siinä asia- ja tulkintavirheitä.

Ylijohtaja

Tapio Kosunen

Opetusneuvos

Paavo-Petri Ahonen

Tiedoksi Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen

CLEANTECH STRATEGIAN TOIMEENPANO – VTV:N TARKASTUKSEN KERTOMUSLUONNOS

Arvoisa Vastaanottaja,

1/1

kiitos mahdollisuudesta lausua näkemys tarkastuskertomuksesta.

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, onko Valtioneuvoston vuonna 2014 laatiman cleantech-strategian toimeenpano ollut johdonmukaista, laadukasta ja kustannustehokasta. Tarkastus on osa teemaa *Valtio kestävien ratkaisujen edistäjänä*. Cleantech-strategia lopetettiin hallituksen vaihduttua joulukuussa 2015.

Tarkastusraportissa todetaan, että strategian toimeenpano ei ollut laadukasta tai johdonmukaista, mutta **ministeriöt ovat hoitaneet useimmat osoitetut toimenpiteet onnistuneesti**. Tarkastusviraston olisi syytä huomioida, että strategia on itsessään ohjannut toimintaa haluttuun suuntaan saavuttaen suurimman osan tavoitteistaan edellisen hallituskauden aikana. Tämä kuvastaa ministeriöiden ja niiden alaisten toimijoiden toteutus- ja yhteistyökykyä ilman keskitettyä ohjaustakin.

TEMin näkemyksen mukaan arviointiraportissa ja sen johtopäätöksissä ei ole huomioitu, että cleantechin kansallisen strategian toimeenpano siirtyi käytännössä merkittävältä osin Sipilän hallituksen Biotalous ja puhtaat ratkaisut kärkihankkeen puitteissa tehtävään työhön ja siten erityisen valtioneuvostovetoisen johdonmukaisen johtamisen ja toteutuksen piiriin. Cleantech-strategia toimi merkittävänä syötteenä hallitusohjelmalle ja sitä kautta toteutukseen saatiin uutta suuntaa ja resursseja toimenpiteiden toteuttamiseen.

Alkuperäiselle cleantech-strategialle ei osoitettu omia resursseja, vaan ne tulivat Cleantechin strategisen ohjelman (CSO) kautta. Suurin yksittäinen kustannuserä oli Global Cleantech Summit 2015. VTV:lle on toimitettu lisämateriaalia, jossa käy ilmi suunnitellut ja toteutuneet kustannukset, joista voidaan todeta kustannustehokkuuteen vaikuttaneet ministeriöstä riippumattomat tekijät.

Tapahtuma oli merkittävä Suomen cleantech-brändityön ja tietoisuuden levittämiseksi globaalisti. Se ei jatkunut omana erillisenä tapahtumanaan uuden linjauksen mukaan. Tänä vuonna olimme järjestämässä Cleantech Forum Europe-konferenssia Helsingissä. Sen järjestelyt alkoivat jo CSO:n aikana. Olemme mukana myös Cleantech Venture Dayssa ja World Circular Economy Forumin tapahtumissa.

Cleantech-strategia on viitoittanut merkittävästi TEMin ja VNKn alaisten toimijoiden strategioita, esimerkeinä TEKES, Finpro, VTT ja GTK, joiden tulohaus on hoidettu systemaattisesti ja tuloksekkaasti. Nämä panostukset eivät ole olleet cleantechin strategisen ohjelman alaisuudessa. Tuloraportointi on saatavissa tarpeen mukaan, ellei riittävää tarkkuutta löydy verkosta.

Teknisluonteiset korjaus- ja täsmennysehdotukset on lähetetty suoraan Katja Estlanderille.

TEM katsoo, että tarkastuskertomus vastaa strategian johtamisen osalta tietyin osin koettua tilannetta. Tarkastusteksti koskee pienen tiimin tekemää työtä, ja siten itse raportin teksti saattaa henkilöityä VTV:n tarkastuksissa epätarkoituksenmukaisella tasolla. Siten *raportin julkistamista olisi syytä harkita uudelleen*.

Johtopäätökset on nostettu yleisemmälle tasolle. Löydetyissä suosituksissa voisi vielä pohtia:

- Rajoitutaanko suosituksessa strategiatyön prosessoinnista vain TEM:iin
- VTV tarkentaa tarkastusta varten tarvittavien ja asianmukaisten dokumenttien määritelmät
- Miten VTV:n tarkastukset tulisi huomioida dokumenttien arkistoinnissa
- Toivotaanko dokumenttien arkistointimenetelmien kehittämistä?

Yhteistyöterveisin,

Sari Tasa
Hankepäällikkö
Elinkeino- ja innovaatio-osasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
sari.tasa@tem.fi
puh 029 504 8242

10.10.2017

YM13/231/2017

Ympäristöministeriö

Viite VTV:n lausuntopyyntö koskien tarkastuskertomusluonnosta valtioneuvoston cleantech-strategian
Hänvisning toimeenpanosta

Asia Ympäristöministeriön lausunto
Ärende

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa valtioneuvoston cleantech - strategian (2014) toimeenpanoa koskevasta tarkastuskertomusluonnoksesta.

Lausuntopyynnön tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että kertomukseen ei sisälly asia- tai tulkintavirheitä, joilla olisi vaikutusta tarkastuksen kannanottoihin, sekä kuulla näkemyksemme tarkastusviraston alustavista kannanotoista.

Tarkastuksessa on arvioitu cleantech strategian toimeenpanon johdonmukaisuutta ja laatua sekä pyrkimystä kustannustehokkuuteen strategian toimeenpanon yhteydessä.

Ympäristöministeriön lausunto

Cleantech -strategian toimeenpanon suunnittelua ja ohjausta koskevan tiedon puuttuessa ympäristöministeriöllä ei ole juurikaan mahdollisuutta arvioida tarkastuskertomuksen asia-argumenttien ja tulkintojen oikeellisuutta kokonaisuudessaan. Kuitenkin siltä osin kun arvio koskee toimeenpanoa ympäristöministeriön näkökulmasta, voimme yhtyä toteamukseen, ettei Cleantech -strategian toimeenpanoa oltu kovin hyvin organisoitu eikä sille varattu myöskään resursseja.

Tarkastusviraston alustava kannanotto nostaa nähdäksemme perustellusti esiin Cleantech -strategian toimeenpanoon liittyvät epäkohdat. Erityisen merkittävänä pidämme sitä, ettei strategian toimeenpanoon liittynyt laajempaa ministeriöiden välistä yhteistyötä, joka olisi mahdollistanut toimien edistymisen ja niiden merkityksen arvioinnin sekä myös tarvittavien jatkotoimien määrittelyn. Näin ollen Cleantech -strategia on merkittävältä osin voinut jäädä kirjaukseksi meneillään tai näköpiirissä olevista toimenpiteistä ilman että sillä olisi ollut laajempaa vaikuttavuutta cleantech toiminnan pidemmän aikavälin vauhdittamiseen valtioneuvoston taholta.

Valtioneuvoston viime vuonna toteuttamassa Cleantech -strategiaa koskevassa arviossa todetaan strategian jääneen kauas sille asetuista työllisyyttä ja vientiä koskevista tavoitteista. Jatkotoimenpiteenä arvioinnissa suositellaan strategioiden toimeenpanon kunnollista organisointia ja resursointia sekä strategian tavoitteiden todennettavuuden varmistamista jo valmistelun aikana. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta julkaisusarja 51/2016). Ympäristöministeriö pitää näitä suosituksia

perusteltuina ja keskeisinä pyrittäessä vahvistamaan valtioneuvoston toiminnan tehokkuutta ja lisäämään sen vaikuttavuutta.

Tarkastusviraston alustava kananotto nostaa esiin myös Cleantechin strategiseen ohjelmaan ja sittemmin Cleantech -strategian valmisteluun liittyneen johtamistavan ongelman. Molemmat toteutettiin niistä vastaavan ministeriön organisaatorakenteesta irrallisina hankkeina, eikä niitä ohjanneiden johtokunnan ja neuvottelukunnan roolista ole saatu tarkastuksen yhteydessä tarkempaa tietoa. Varsinaista ministeriöiden valmistelijatason yhteistyötä näihin kumpaankin prosessiin liittyi tiettävästi varsin vähän. Tämä organisointi- ja johtamistapa ei kannustanut tiedonvälitykseen ja tehokkaaseen vuorovaikutukseen strategian toimeenpanossa eikä myöskään strategian valmisteluvaiheessa. Tämän seurausta lienee ollut osittain myös se, että strategialuonnosta jouduttiin muokkaamaan vielä varsin myöhäisessä vaiheessa ennen sen käsittelyä valtioneuvostossa.

Osana ministeriön kansainvälistä toimintaa ympäristöministeriö on aktiivisesti edistänyt myös cleantech -ratkaisujen vientiä yhteistyössä ulkoministeriön ja FinPron kanssa. Vienninedistämistoiminnan johdonmukaiseen ja strategiseen suuntaamiseen lupaavimmille markkinoille ja ympäristötavoitteita edistäen tulisi jatkossa kiinnittää nykyistä suurempaa huomiota.

Ylijohtaja Tuula Varis

Neuvotteleva virkamies Merja Saarnilehto

10.10.2017

VM/1845/00.05.00/2017

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Viite: VTV:n lausuntopyyntö 25.9.2017, Dnro 210/54/2016

Tarkastuskertomusluonnos valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpanosta

Valtiontalouden tarkastusvirasto pyytää lausuntoa luonnoksesta tarkastuskertomukseksi valtioneuvoston cleantech-strategian toimeenpanosta. Kyseessä on 10.5.2014 julkaistu strategia cleantech-liiketoiminnan edistämisestä. Valtioneuvosto päätti joulukuussa 2015, että strategian linjaukset eivät ole ajankohtaisia 31.12.2015 jälkeen, vaan korvautuvat Biotalous ja puhtaat ratkaisut –kärkihankkeen tavoitteilla.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa tarkastuskertomusluonnokseen.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Budjettineuvos

Taina Eckstein

